

KONFERENCIA S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU - XXXVIII. PRIEHRADNÉ DNI 2024

V dňoch 24. – 26.9.2024 sa vo Vysokých Tatrách, v Hornom Smokovci, konalo pod záštitou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky prestížne podujatie slovenských a českých vodohospodárov – priehradárov, konferencia s medzinárodnou účasťou „XXXVIII. Priehradné dni 2024“. V opakujúcich sa dvojročných cykloch, naposledy v roku 2022 v Českej republike v Nesuchyně, pripadla organizácia tejto konferencie Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š. p., OZ Povodie dolného Váhu a OZ Povodie horného Váhu, v spolupráci so Slovenským priehradným výborom a finančnou podporou OZ Vodohospodári. V rámci zahájenia XXXVIII. Priehradných dní si účastníci pripomenuli meno prof. Ing. Ladislava Votrubu, DrSc., významnej československej osobnosti priehradného stavitel'stva, pôvodcu myšlienky zrodu Priehradných dní, ktoré sa po prvý krát konali v roku 1961 v Prahe. Od toho času sa konferencie s medzinárodnou účasťou pod názvom „Priehradné dni“ organizujú nepretržite, spočiatku každoročne, v ostatných desaťročiach pravidelne každé dva roky, striedavo v Českej republike a na Slovensku. Výnimkou bol rok 2020 v dôsledku pandémie. Ku cti Priehradných dní prispieva fakt, že ich organizovanie nenarušilo ani rozdelenie Československa v roku 1993 na dva samostatné štáty. Obsahová náplň konferenčných zborníkov dokumentuje vývoj priehradného stavitel'stva na území Čiech aj Slovenska od roku 1951 po súčasnosť. Kým predmetom pozornosti prvých konferencií – Priehradných dní – boli záležitosti príprav, projektovania a výstavby nádrží a priehrad, ale aj otázok ich bezpečnosti a vplyvu na okolie a životné prostredie, neskôr sa okruh problémov sústreďoval viac na poznatky a skúsenosti z prevádzky týchto vodných diel. Od konca 20. storočia, kedy bola na našom území postavená posledná vodná stavba Žilina (1998), v Českej republike Slezká Harta (1997), sa do pozornosti dostávajú predovšetkým problémy, vyplývajúce z narastajúceho veku vodných stavieb (opotrebovanie materiálov, spoľahlivosť drenážnych systémov, zanášanie nádrží a pod.). Nemalá pozornosť je upriamená aj na ich význam v kontexte prejavujúcich hydrologických extrémov, ako sprievodného javu klimatických zmien (potreba overovania kapacít bezpečnostných priepadov) a tiež dopady sucha. V dôsledku týchto javov sa do popredia dostáva akútna potreba výstavby nových vodných nádrží.

V Českej republike to sú pripravované vodné diela Nové Heřminovy, Kryry a Vlachovice. Na Slovensku by to mala byť vodárenská nádrž Tichý potok a nádrž Slatinka, avšak sila odporu lokálnych občianskych združení proti ich výstavbe je väčšia, ako celospoločenský záujem.

V tomto duchu sa niesli aj tematické okruhy prerokovávaných otázok XXXVIII. Priehradných dní 2024, ktoré boli zamerané na:

Technicko-bezpečnostný dohľad - bezpečnosť vodných stavieb - 12 príspevkov,

Starnutie vodných stavieb, rekonštrukcie a sanácie - 17 príspevkov,

Vodné nádrže v spektre klimatických zmien, postavenie vodných nádrží pri hospodárení s vodou - 8 príspevkov.

Klimatické zmeny a potreba budovania nových vodných nádrží - 9 príspevkov a

Rôzne – príspevky súvisiace s problematikou vodných stavieb - 11 príspevkov.

Ďalším významným fenoménom je akútna potreba výchovy mladých nastupujúcich odborníkov. Už viac ako desaťročie evidujeme na Slovensku (SvF STU Bratislava, podobne aj v Českej republike) enormne malý počet poslucháčov na odbore „Vodné stavby a vodné hospodárstvo“. To stavia oblasť vodného hospodárstva na Slovensku v krátkej dobe do neľahkej situácie.

V závere konferencie bola pre účastníkov pripravená odborná exkurzia na vodné dielo Liptovská Mara, obohatená o plavbu loďou po nádrži, návštevu artikulárneho kostola vo Svätom Kríži, prehliadkou múzea Archeoskanzenu Havránok a možnosťou využitia termálneho kúpaliska v Bešeňovej.

Možno konštatovať, že konferencia mala úspešný priebeh a nesporne splnila svoj účel. Účasť bola čiastočne poznamenaná povodňovými udalosťami, ktoré nastali bezprostredne pred termínom jej konania. Neodkladné pracovné povinnosti skomplikovali kolegom z Povodia Moravy, Odry a Labe prítomnosť na Priehradných dňoch. Napriek tomu sa konferencie zúčastnilo 270 vodohospodárov – priehradárov, 178 zo Slovenska a 92 účastníkov zo zahraničia, prevažne z Českej republiky. V priebehu dvoch rokovacích dní tu bolo odprezentovaných mnoho zaujímavých a podnetných informácií z oblasti monitoringu a technicko-bezpečnostného dohľadu na vodných stavbách, ale najmä z oblasti rekonštrukcií a sanácií priehrad tak s ohľadom na ich vek, ako aj s ohľadom na ich bezpečnosť.

Tak ako po iné roky, aj tentokrát konferencia potvrdila význam nádrží a priehrad v spoločnosti. Doterajšie poznatky a skúsenosti, z celosvetového hľadiska podložené niekoľkými tisícročiami, na našom území stáročiami, potvrdili význam a zmysel nádrží a priehrad nielen pre spoločnosť, ale aj pre toľko diskutované životné prostredie. Vodohospodárom bola daná do vienka jedna mimoriadne významná úloha – hospodáriť s tým najcennejším, čo nám príroda poskytuje - s vodou - maximálne ohľaduplne, efektívne a racionálne. A bez nádrží a priehrad nemožno toto dôležité poslanie plniť spoľahlivo. Význam nádrží a priehrad overil čas. A tak, ich existencia v budúcnosti, pri stále častejšie diskutovaných otázkach o klimatických zmenách, s dopadom na extrémny počasie posúva tieto významné vodné stavby do popredia nielen po stránke odbornej, ale aj spoločenskej, sociálnej, ekonomickej i politickej.

XXXVIII. priehradné dni, poriadané SVP, š.p., OZ Povodie Váhu, ako hlavným organizátorom, sa skončili. Ďalšie – jubilejné XXXIX. priehradné sa podľa tradícií budú konať v roku 2026 v Českej republike. Na základe vystúpenia predsedu Českého priehradného výboru, Doc. Ing. Ladislava Satrapu, CSc., sa ich organizácie ujme Povodie Vltavy, š. p. Želáme našim kolegom a priateľom z Českej republiky, aby sa im XXXIX. Priehradné dni 2026 vydarili a priniesli vodohospodárom – priehradárom mnoho nových poznatkov, vedomostí a vzácných skúseností.

Prof. Ing. Emília Bednárová, PhD.
predsedníčka Slovenského priehradného výboru